

Sebičnost v gorah (in dolini)

Najlažje je biti nečlan¹

✍ in 📷 Borut Peršolja

Življenje planinskega društva ni samo kronološki in zgodovinski sprehod, ampak osebna zgodba rasti, doživetij in prispevka njegovih članov k delu društva. Ob tem se porajajo številna vprašanja: Kako vplivajo na člana poslanstvo in naloge planinskega društva? Kako se skozi različne načine in oblike gorniškega delovanja učimo za življenje? Ima vpetost planinskega društva v družbeno okolje kakšno težo in pomen? V mislih pa imam tudi rahlo vez med nečlanskim obiskovalcem gora in planinskim društvom. Zakaj nekdo, ki rad hodi v gore, ne zleze pod okrilje planinskega društva? Obiskovanje gora se začne z nerodnim uvajanjem, sledijo dejanja moj-

strske dobe in nato čas umirjanja strasti in razkošnih spominov. Vsa doživetja, dobra in slaba, si lahko naložimo le na svoja pleča, lahko pa se odločimo za navezo sodelovanja, spremljanja in izmenjave izkušenj v društvu, ki ima večdesetletne izkušnje, sveže znanje in družaben ugled.

Kolona posameznikov ali skupina somišljenikov

Iskanje gorniških tovarišev in združevanje je zgodovinski pojav: tako so posamezni somišljeniki v sredini in ob koncu 19. stoletja stopili skupaj in na različnih koncih Evrope ustanovili prva planinska društva. Motivi obiskovanja so se skladno z razvojem človekovega odnosa do narave ves čas spreminjali. Danes prevladujejo želja po gibanju v naravi v prostem času, skrb za izboljšanje in ohranjanja zdravja

¹ Nekoliko prirejen nagovor ob 60. obletnici Planinskega društva Domžale, 16. 11. 2008.

ter doživljanje gora. Poleg odkrivanja neznanega in novega so pogosti motivi tudi želja po samopotrjevanju, begu v samoto in temu nasprotna želja po hoji v skupini. Motivi pa se spreminjajo tudi s starostjo in planinsko društvo jim z različnimi programi sledi tako, da se v slovenski prostor umešča kot nosilec športne, turistične, gospodarske, raziskovalne, humanitarne in kulturne dejavnosti, povezane z gorsko naravo. V sedanjem družbenem okolju je zagotovo najlažje biti nečlan – v najširšem pomenu te besede. Stopnja razvitosti in odprtosti družbe nam omogoča dostop do dobrin, kot so izobraževanje, zdravstvo, kultura in šport. Slovenski pravni red in praksa nam omogočata tudi prost dostop do gora. Tako so vsakomur – ne glede na članstvo v planinskem društvu – na voljo zgrajeni, označeni in vzdrževani objekti, naprave ter oznake, ki sestavljajo razvejeno gorniško omrežje. To velja tudi za nakopičeno gorniško znanje, veščine in izkušnje, uporabo vodniške in strokovne literature, zemljevidov in dejavnosti prostovoljnega vodništva. Planinsko društvo kot posebno vrednoto in enega svojih temeljev razvija prostovoljno delo. To pomeni, da člani in članice za svoje delo, znanje in porabljeni čas ne moremo zahtevati plačila, imamo pa pravico do nadomestila materialnih stroškov, povezanih z izvedbo programa. Prostovoljstvo je za marsikoga od nas pomemben del življenjskega poslanstva in samouresničitve.

Najcenejše so izkušnje drugih

Pomembna prednost organiziranega gorniškega delovanja je urejen sistem prenosa in izmenjave znanja in izkušenj, zlasti s starejših in bolj izkušenih članov na mlajše in novince. Sobivanje različnih generacij in dejavnosti nam zagotavlja nemoteno delovanje ob spoštovanju nenapisanega medgeneracijskega dogovora o vlogi in pomenu posameznika za planinsko društvo. Tako se blažijo razvojne motivacijske krize aktivnih članov, ki so v posameznih življenjskih obdobjih vanjo vpeti različno učinkovito. Članstvo in z njim tesno povezana solidarnost pomenita odgovornost za sooblikovanje in izvajanje programa ter skrb za vzdrževanje gorniškega omrežja in odgovorno vedenje posameznika do soljudi in gorske narave. V tej povezavi lahko to, da nečlan obiskuje gore, razumemo kot svobodo posameznika, hkrati pa gre tudi za sebično rabo rezultatov prostovoljnega dela. Zato med najpomembnejše društvene naloge in vsakokratne izzive sodi prav ohranjanje obstoječih in pridobivanje novih članov. Zadnje vsakomur prinaša dolžnost, da ravna v skladu s Častnim kodeksom slovenskih planincev.

Društvo za vse življenje

Članski pogoji ne zapostavljajo nikogar – ne po starosti, ne po spolu, jeziku, veri, nacionalni ali socialni pripadnosti. Društvena članarina in z njo tesno povezana članska izkaznica sta poleg samih gora edina stalna in neposredna vez planinskega društva s posameznikom. Zato ima vsakoletni trenutek plačila članarine večji pomen, kot mu ga samoumevno in rutinsko pripisujemo. Pravice in dolžnosti članov urejajo društvena pravila. Pravice nas usmerjajo v aktivno članstvo, ki pride v polno veljavo zlasti v odsekih, saj tako sooblikujemo in soodločamo o uresničevanju programa in se s kandidaturami potegujemo za kakovostno vodenje društva. Pasivne člane zanimajo članski in komercialni popusti. Redka so planinska društva, ki svojim članom namenjajo še strokovno svetovanje, izposojo knjižničnega gradiva in tehnične opreme, vodeno športno rekreacijo med tednom in društveno glasilo. Veliko članov je društvu zapisanih vse življenje. Veterani imajo zato v njem posebno mesto, med njimi so deležni največjega spoštovanja častni člani, ki so si to priznanje zaslužili z izjemnim prispevkom na katerem koli področju društvenega dela.

Povezovanje in sodelovanje

Razumevanje vloge planinskega društva tesno povezujemo s pojmom civilna družba. To pomeni, da si s svojim delovanjem prizadevamo tudi za blaginjo vse skupnosti. Pri izvajanju programa sodelujemo z vrtci in šolami, s soslednjimi, sorodnimi (zlasti s taborniki) in pobratenimi društvi, z meddruštvenim odborom in Planinsko zvezo Slovenije ter organi občine in zavodom za šport. V delo teh organizacij se kot gorniški strokovnjaki vključujejo posamezni naši člani. Društvo financira izvedbo svojega programa s prispevki, zbranimi s članarino, vplačili udeležencev akcij, s prijavi na javne razpise, donacijami in sponzorstvom. V desetletjih ustvarjeno društveno premoženje upravljamo po načelu dobrega gospodarja. Cilj vsakega planinskega društva je celovita gorniška dejavnost, saj nam gore vse to omogočajo, širok razpon dejavnosti pa povečuje tudi privlačnost za članstvo. Planinska društva smo pomembni inkubatorji idej ter učinkoviti prenašalci novih rešitev v prakso. Posamezniki in posameznice, člani planinskega društva v preteklosti, sedanjosti in prihodnosti, pa vir njegove moči, ki se kaže v znanju, izkušnjah in doseženih rezultatih. Vsem iskrena hvala in prijazno povabilo, da hodimo še naprej po skupni poti. ●